

A photograph of two young children in a rural landscape. The child on the right is holding a large crayfish. The child on the left has a surprised expression. The background shows rolling green hills and a small building.

Flodkräftfiskevård i praktiken!

Tomas Jansson – biolog/limnolog
Vatten, kräftor, fisk & naturvård

Hushållningssällskapet i Värmland

Plantera ut mera kräftor så ordnar det sig!!

- Riktigt så enkelt är det inte

Flodkräftor kräver mer än bara aktiva åtgärder

Spelar ingen roll hur mycket tid/pengar man lägger
ned på att bygga upp ett bestånd om man inte
känner till:

- hotbilden
- förutsättningarna
- flodkräftans historiska utvecklingen i det aktuella vattnet

Tag reda på orsaken till varför beståndet inte är fiskbart/borta?

- Försurning
- Föroreningar
- Igenslamning
- Fysiska ingrepp
- Övergödning
- Överfiske
- Kräftpest
- Illegal spridning av signalkräftor – bärare av pesten
- Sjukdomar

Man måste veta vad som ska åtgärdas innan man kan åtgärda!!

Vilket inte är enkelt..

För att bevara och utveckla sitt kräftbestånd är det mycket viktigt att:

- att det finns ett stort engagemang från lokalbefolkningen
- man har stor kunskap om det egna vattnet
  - vattenkemi, föroreningar, provfisken, beståndets utveckling (gärna dokumenterat) mm.
- lära sig om flodkräftans hotbild, kräftpestens spridningssätt och framförallt flodkräftans möjligheter
- man gemensamt delar med sig av sina erfarenheter, mycket hysch-hysch om kräftor!

Hur gör man då?

Kräftskötselområdet Ryggen

Lokal förvaltnings- och utvecklingsplan för flodkräftbestånden i
Ryggens Fiskevårdsområdesförening
2013-2016

Man kan bilda ett
"Kräftskötselområde" med en
förvaltningsplan!!

Ett exempel från Dalarna

- stort engagemang i fvof
- sammanställning av den samlade kunskapen i fvof och övrig info
- förvaltningsplanen "utbildar", hot bild mm
- öppenhet

Tomas Jansson, Hushållningssällskapet Värmland
www.hushallningssallskapet.se/s

*Finansierat av Länsstyrelsen i Dalarna och i samarbete med Ryggens fvof.
Arbetet har skett i samråd med Institutionen för akvatiska resurser på SLU.*

Viktig info som framkom vid framtagandet av förvaltningsplanen:

- Kräftfiske pågått sedan 1880-talet – vad man vet
- 1915 fanns rikligt med kräftor och förövrigt stora sådana!
- 1930 fanns gott om kräftor även vid sjöns västra sida (där de inte förekommer numera - dybotten!). På den tiden fanns gott om gamla och ihåliga trädstammar utefter södra stranden.
- Beståndet minskade under 1960-talet – man vet ej varför
- Återhämtade sig i slutet av 1960-talet, blev återigen vanligt med 20-30 kräftor per mjärde
- Fram till 1980-talet rövdes sly/buskar/träd i anslutning till järnvägsspåret rakt ut i sjön
- Sedan 1980-talet har beståndet en succesiv nedgång
- 1990-1992 fiskestopp → gav inget resultat
- Stödutplantering 2001-2002 tot. 15 000 kräftor → gav inget resultat
- Man fiskar endast 1 gång/år, enligt den gamla traditionen

Var det bättre förr? Men när var "förr"

Från 1946 finns en berättelse om kräftfångst i Ryggen som ägde rum omkring 1915.

Det som kunde konstateras 1946 var att det var bättre förr dvs 1915 (i det här fallet)

Biotopvård

Ryggen är ett tydligt exempel på hur viktig biotopvård är för att bra kräftfiske. Mycket viktigt att det finns goda biotoper för stora och små kräftor, från strandlinjen och ut mot djupare delar av en sjön.

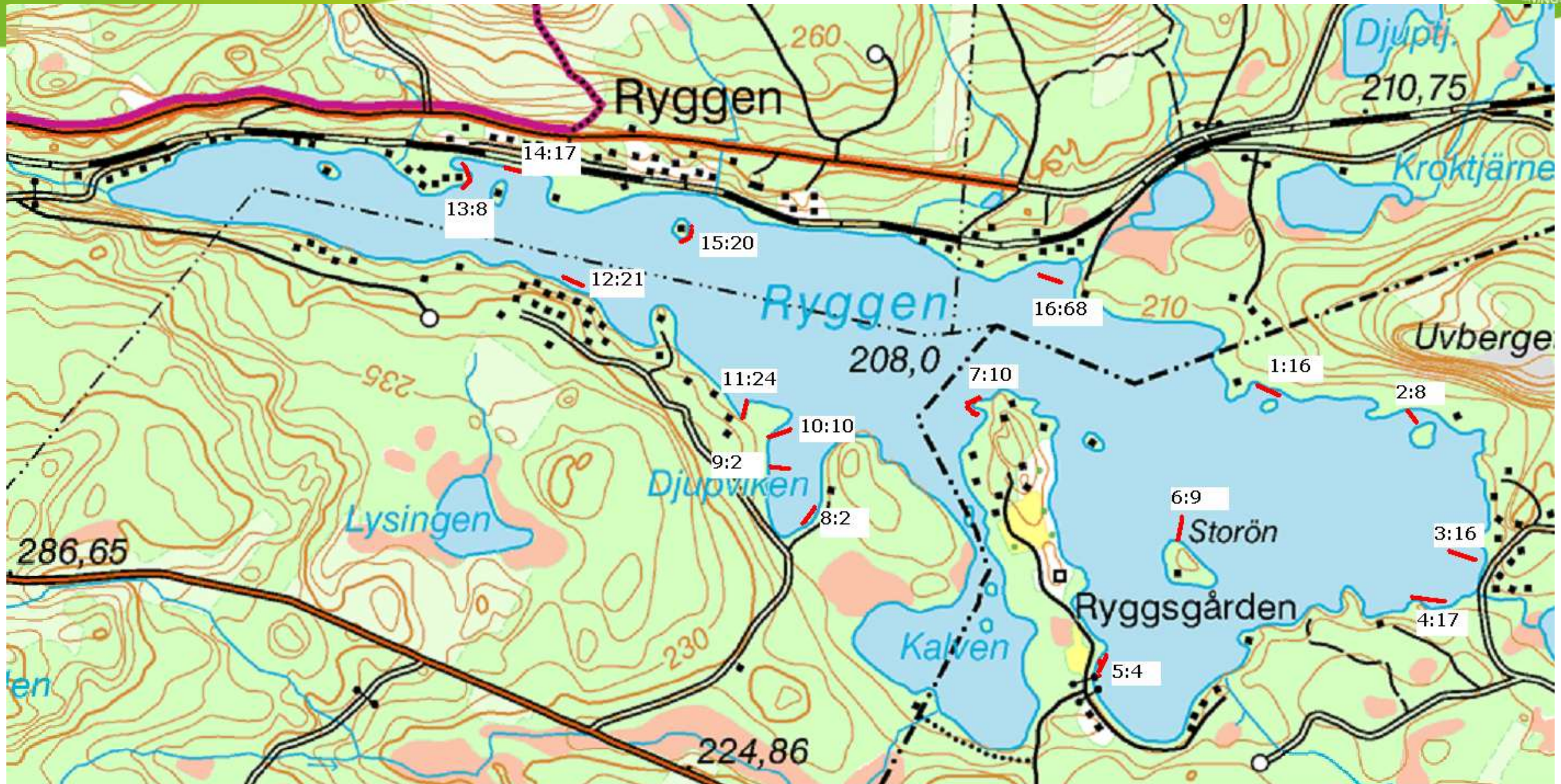
Isförskjutning av den strandnära ”stenpälsten återförd

Omfattande isförskjutning av den strandnära ”stenpälsten”

För att få en överblick av beståndet genomfördes ett provfiske i september 2012

Totalt **3,2** kräftor/mjärde (251 kräftor)

Vid de biotopvårdade lokalerna **6,8** kräftor/mjärde, länkar 11, 12, 14 och 16

Övriga 12 länkar blev resultatet **2** kräftor/mjärde

Betydligt bättre resultat än vad man trodde

Sammanfattningsvis

- Mer kräftor än man trott – visade provfisket 2012.
- Fanns förr mer lämpliga bottnar och biotoper (bl.a död ved)
- Omfattande isförskjutning av den strandnära ”stenpälsten”
- Ej i behov av stödutplantering
- Provfisket visade på bra tätheter vid de lokaler som biotopvårdats
- Kräftfisket skedde under en kväll – numera fiskas två helger under aug-sep

Strandnära sten på "land" – lite kräftor

Sten återförts strandnära – gott om kräftor

A photograph of a stream flowing through a forest. The stream is filled with large, moss-covered boulders. The water is dark and appears to be flowing over the rocks. The forest is composed of tall, thin trees, likely pines or spruces. A fallen log lies across the stream in the middle ground. The overall scene is a natural, somewhat overgrown stream in a wooded area.

Gönan - opåverkad

**Edsälven
– före biotopvård**

A photograph of a rocky stream in a forest. The stream flows through a dense forest of tall trees. The water is clear and reflects the surrounding greenery. The streambed is composed of numerous large, dark, rounded rocks of various sizes. In the distance, a person wearing a red jacket and blue pants is sitting on a rock in the middle of the stream. The overall scene is peaceful and natural.

Edsälven – efter biotopvård. Numera ett av Sveriges bästa flodkraftvatten

Biotopvård i en sjö

Bitopvård kan med fördel ske på de platser där man har sin "fiskeplats" ex:

- Utläggning av större stockar och grenar
- Tegelpannor/stenar läggs i mindre högar/strängar
- Nyttja fasta stränder/bottnar för att lägga ut sten
- Järnspekt för att lyfta på den strandnära "stenpälsen"
- Risknippen/risvasar

Ett annat exempel: Analysera hotbilden Emten-Flämsjön, Skara kommun

- Bildade ett Kräftskötselområde våren 2013
- Vill återintroducera flodkräftor i Emten (pest 2006)
- Rykte om signalkräftor i ett tillflöde
- Fvof provfiskade sommaren 2013 – signaler i anlagda dammar + bäck, troligen sedan 1980/1990-tal → svaret på hur pesten nådde Emten 2006!
- Sökte tillstånd för att eliminera signalkräftorna med släck kalk.
- Ca 700 kg släckt kalk spreds
- Provfiske i november → 0 kräftor.
- 2014 söks ett LONA-projekt på 286 000 kr för bl.a återintroduktion av flodkräftor i Emten
- Tack vare engagerat fvof kunde kalkningen genomföras och förhoppningarna lever vidare om att återigen fiska flodkräftor i Emten

Hur stoppar man signalkräfter i ett vattendrag?

Anlägger vandringshinder för kräftor

Lämpligt att genomföra vid vägtrummor

Exempel på sjö med övergödningproblem Stävresjön, Sala kommun

Tyvänn är det denna typ av biotop som numera dominerar runt Stävresjön.
Mjukbotten – man kan sticka ned en gren ca 0,5 m i dyn utan problem.

Finns bra biotoper runt sjön men de är fåtaliga

Ett LONA projekt

Bl.a ingår muddring av igenslammade bottnar

Samt återskapa bra steniga bottenar för flodkräftor

Den viktigaste fiskevårdsåtgärden
för flodkräftor är dock:

INFORMATIONSSPRIDNING

Informationsspridning

- viktigaste verktyget för att förhindra att människor flyttar signalkräfter (pesten) mellan olika vatten!

www.raddaflodkraftan.se